

OPBRENGSTPOTENTIE EN GEREALISEERDE OPBRENGST IS AFHANKELIJK VAN PERCEEL EN TELER

Een voorbeeld van kostenefficiëntie is het beperken van de oogstverliezen. Het kost niets meer om de verliezen te beperken tijdens de oogst.

De veranderingen van de marktordering in de Europese Unie en het verwachte effect daarvan op de suikerbietenenteelt waren in 2005 de reden om te starten met het IRS-project 'Verbetering Rendement Suikerbietenenteelt'. Het recente wegvallen van de marktordering geeft snellere veranderingen in de markt.

Het rendement van de suikerbietenenteelt op bedrijfsniveau is voor slechts twintig procent afhankelijk van de gemaakte kosten en voor tachtig procent van de gerealiseerde opbrengst. Daarom ligt de focus altijd bij maximalisatie van de suikeropbrengst met als sleutel kosteneffectiviteit, optimalisatie van kosten. Niet meer kosten dan strikt nodig, ook niet minder dan noodzakelijk.

Maximalisatie van de opbrengst

De suikeropbrengsten zijn in Nederland spectaculair gestegen de afgelopen jaren. De gemiddelde suikeropbrengst in de periode 2013-2017 was 14,2 ton per hectare. In de periode 2002-2006, de periode voor de hervorming van de suikermarktordering, was dit nog 10,8 ton suiker per hectare. De versnelde stijging is te danken aan het effect van gerichte aandacht en juiste timing van de teeltmaatregelen.

Opbrengstoptimalisatie begint al ver voor dat een teelt begint. De bodemstructuur verklaart 25 procent van de opbrengstverschillen tussen telers. Deze pijler onder de opbrengst vraagt structureel, continue en bouwplanbreed de aandacht. De bodemstructuur is sneller te verslechteren dan te verbeteren. Daarnaast is het belangrijk om bij de rassenkeuze te kiezen voor de juiste resistentie (zie kader). In het seizoen is het belangrijk om elke (be)handeling zo

Tip: leg waarnemingen ziekten en plagen vast in Unitip

Het vastleggen van waarnemingen in Unitip helpt bij de keuze voor het juiste ras in de toekomst. Door de ziekten en plagen die u nu waarneemt op uw percelen in Unitip vast te leggen, wordt u er de volgende keer bij de rassenkeuze aan herinnerd dat deze ziekten en plagen aanwezig zijn op dit perceel. Bij de zaadbestelling helpt de bestelmodule u dan met de beste rassenkeuze en zaaizaadbehandeling voor uw perceel.

Bram Hanse

Oorzaak verschil in suikeropbrengst

Hanse, B., 2011. Improvement of the competitiveness of the sugar beet crop in the Netherlands, Göttingen, Univ.

De belangrijkste oorzaken voor het verschil in suikeropbrengst samengevat. Door interactie is het totaal meer dan 100%. De verschillende oorzaken kunnen elkaar dus versterken. Bijvoorbeeld een slechte bodemstructuur geeft een latere zaaidatum en beide resulteren in een lagere suikeropbrengst.

goed mogelijk en op het juiste tijdstip uit te voeren (zie ook de paragraaf over optimalisatie van de kosten). De zaaidatum verklaart 14 procent van de opbrengstverschillen tussen telers. Het is belangrijk om, als het kan, zo vroeg mogelijk na 1 maart (in verband met schieters) te zaaien. Op deze manier is het groeiseizoen aan de voorkant te verlengen, wat meer oplevert dan aan de achterkant bij de oogst. Dit komt omdat de bodemtemperatuur in het voorjaar lager is waardoor veel ziekten en plagen nog niet actief zijn en de bietenplant zo een kleine voorsprong krijgt op de ziekten en plagen. Deze ziekten en plagen verklaren maar liefst 50 procent van de opbrengstverschillen. Samen met de onkruidbestrijding (30%) geeft dit het enorme belang van een effectieve gewasbescherming aan. Ook hier is het belangrijk om te zien wat het probleem is (door juiste diagnose) en het juiste moment van beheersing. Soms moet dat al vooraf, zoals bij keuze voor aaltjes-, aanvullende rhizomanie- of rhizoctonia-resistentie, soms is het juiste moment een punt in het groeiseizoen zelf, zoals bij tijdige onkruid- of bladschimmelbestrijding. Een

van de makkelijkst toepasbare uitkomsten was het beperken van de verliezen bij de oogst. Elk jaar blijft dit een terugkerend thema om te zorgen dat, onder de gegeven omstandigheden, alles wat gegroeid is aan de hoop te krijgen.

Optimaliseer de kosten

Kosteneffectiviteit is het maximale halen uit alle euro's aan kosten. De gemaakte kosten staan ten dienste van de hoogst mogelijke opbrengst en niet andersom. Dit betekent dat bij handelingen altijd het beoogde of verwachte effect meegenomen moet worden bij de afweging om hem uit te voeren of niet. Dus niet meer kosten dan strikt nodig, ook niet minder dan noodzakelijk. De 'baat-het-niet-schaad-het-niet' gedachte werkt over het algemeen kostenverhogend zonder effect op het rendement. In deze categorie horen ook de handelingen die 'uit voorzorg', 'ter verzekering' en 'voor een goed gevoel' uitgevoerd worden. Ook een verkeerde timing van een (be)handeling kan zorgen voor weinig tot geen effectiviteit,

maar de kosten zijn wel even hoog als bij de juiste timing.

Management opbrengst-bepalend

Uit het bovenstaande blijkt duidelijk dat de rol van een teler in de gerealiseerde opbrengst cruciaal is. De kunde en kennis van de teler bepaald onder de gegeven weersomstandigheden of de opbrengspotentie van een gekozen perceel ten volle benut worden. Dat vakmanschap staat nooit stil. Waar gaat u de aandacht in 2019 aan geven nu het seizoen 2018 aan de ervaring is toegevoegd?

Bram Hanse

Rubriek onder verantwoordelijkheid van:

Postbus 20, 4670 AA Dinteloord

Tel.: +31 (0) 165 516 070
Eindredactie: Jurgen Maassen

irs@irs.nl
www.irs.nl